

Fra novellesamlingen "Vandtyven" af Charlotte Blay. Udgivet i 2008 på Høst & Søn.

SNELEOPARDEN

Hesten sank ned i sneen og havde svært ved at komme op ad bjerget. Kerim sad i sadlen bag ved sin bedstefar og klamrede sig til hans tykke jakke. Han frøs, så ørerne var ved at falde af. Hvor han fortrød, at han var taget med op i bjergene.

Bedstefaren sprang ned i den dybe sne. Stod og betragtede hesten gennem øjensprækkerne. Han kløede sig under den høje, hvide filthat med sin forkrøblede hånd. De tre fingre, som manglede, havde sneleoparden engang bidt af. Det elskede han at fortælle om, når man spurgte. Bedstefaren var fuld af historier, både om ræve og ulve og den farlige sneleopard. Kerim kunne aldrig finde på noget at fortælle.

Nu løftede den gamle mand jagtgeværet af skulderen og lagde det på sadlen foran Kerim.

- Hold på bøssen, så får du lov at blive siddende på hesten, brummede han.

Kerim holdt godt fast på geværet, mens bedstefaren og hesten masede gennem sneen op ad bjergsiden. Han sad og stirrede ud i alt det hvide, parat til at række skydevåbnet til bedstefaren, hvis der dukkede en ulv op. Eller farligere endnu, en sneleopard. Kongen over alle dyr i bjergene.

De skulle helt op til toppen af passet og ned i dalen på den anden side. Dernede lå hytten, og så vankede der mad. Kerim skævede til den store madpose, der hang i sadlen. Posen med alle mors godbidder. Lever, brød og pølse.

De var nået op til en sky, som hang på bjergsiden. Den sugede dem ind i sit våde tågeslør, så de ikke kunne se en hånd for sig. Hesten stoppede op og stod stejlt på benene. Ville ikke gå længere. Bedstefaren lokkede og sled i tøjlen.

- Kom så da. Ikke bange. Ikke bange. Til sidst trak han sin lille læderpisk fem og gav hesten nogle rap, så den sprang frem i sneen.

Der var klamt og isnende koldt i tågen, og Kerim kom til at ryste ved tanken om, hvad der kunne gemme sig i skyen. Måske lå der en ulv og lurede. Måske sneg den sig ind på dem. Eller selveste sneleoparden sprang på dem og gik til angreb med sine lange, spidse rovdyr-tænder.

Var han dog bare blevet nede i landsbyen, hvor solen skinnede, og abrikostræerne blomstrede. Hvor mor hængte vasketøj op, og Luba legede med kalvene. Eller var han bare redet med far ud for at vogte kørerne i stedet for at tage med bedstefar op i bjergene. Han gøs og mærkede tårerne komme, for dér i tågesløret stod en stor, hvid skikkelse. Hans hjerte slog koldbøtter.

Men i næste øjeblik var de ude af skyen, og bedstefaren gik fredeligt foran hesten. Solen skinnede og fik sneen til at glitre. Angsten og den klamme følelse gled af Kerim, og frosten smeltede i øjenvipperne. Nu kunne han igen se alt omkring sig. Her var ingen farlige bæster. Kun et lille murmeldyr, der stak hovedet op over en sneknold og piftede forskrækket ved synet af dem. Og dér, oppe over den højeste bjergtop, svævede en lammegrib roligt på sine store vinger.

Da de nåede bjergpasset, holdt de hvil. De satte sig på hug og kiggede ned i den næste dal, mens de gumlede brød og pølse fra madposen. Langt dernede slangede en brusende flod sig mellem klipper og sten, mens sneen lå i driver for foden af bjergene.

Bedstefaren snusede i luften:

- Jeg kan lugte sneleoparden, sagde han med lav stemme.

Kerim fik pølsen galt i halsen og hostede, mens hans bedstefar gik rundt i sneen og undersøgte klipperne. Snusede og skrabede med gummistøvlen.

- Her! sagde han og vinkede ad Kerim med den forkrøblede hånd. - Her har leoparden sat sit mærke.

Tøvende og med hjertet oppe i halsen listede Kerim hen til den store sten, der stak op af sneen. Lå det farlige dyr på spring bag ved den?

Men der var ikke nogen sneleopard. Kun de gule mærker af tis på stenen og i sneen.

- Snus! forlangte hans bedstefar. - Du skal lære den lugt at kende.

Den skarpe stank af pis trængte ind gennem næseborene. Han måtte nyse, sådan sved det.

- Her har den sat sine mærker. Her har den været i nat. Den gamle kiggede sig omkring. Så pegede han op ad bjergsiden med de to fingre, der var tilbage på hånden.

Han behøvede ikke sige noget. Kerim så straks den lige række af dybe spor efter kolossale kattepoter. Hans ører brændte, og halsen snørede sig sammen.

- Rolig, Kerim. Bedstefaren smilede, så øjnene forsvandt i sprækkerne. - Leoparden er over alle bjerge og kommer nok først tilbage om nogle dage. Men nu ved vi, at den holder til heromkring, så måske får du den at se.

Turen ned i dalen var ikke så anstrengende for hesten, så den gamle mand tog sit våben på ryggen igen og steg op. Hesten skred i den løse sne, så de måtte zigzagge ned ad bjergsiden. Kerim klemte armene omkring sin bedstefar og mærkede geværets kolde stål mod kinden.

I dalen red de tæt på floden, hvor sneen var smeltet. Kerim havde aldrig før været så højt oppe. Aldrig set dale så fulde af sne. Om sommeren, når de drev køerne op i bjergene, var der græs og blomster og fuglesang.

Kerim så frem til at nå hytten, som hans bedstefar havde fortalt om. Den han boede i, når han jagede stenbuk. Men solen var på vej ned bag bjergtoppene, og skyggerne blev lange, før de nåede den lille hytte, der gemte sig i en bunke sten og græstørv ved foden af bjerget. Kerim var skuffet, selv om han ikke rigtig vidste, hvad han havde forestillet sig. Måske noget større. Noget med et vindue.

De bredte sovetæpperne ud i det sure hø inde i hyttens mørke, og bedstefaren fik gang i et bål udenfor. Mens Kerim samlede tørre fyrrekviste, fyldte den gamle sne i en bulet kedel og kogte vand til te. Den dampende drik med sukker gjorde dem varme, og kød og brød fra madposen fyldte maverne. Hesten stod roligt og gumlede i sin mulepose.

Bålet knitrede, og flammerne fik rødmen frem i ansigterne. Kerim satte sig godt til rette, da bedstefaren begyndte at fortælle:

- Hytten her byggede min far - altså din oldefar. Han brugte den, når han jagede sneleopard. Nu er det forbudt at skyde dyret, ved du. I mange år fangede vi så sneleoparder til zoologiske haver over hele verden. Nu er det også forbudt.

Han stak sin hånd frem i bålet lys. Der var kun tommelen og pegefingern tilbage. Et nappende ørnenæb.

- Jeg var på din alder, Kerim, da leoparden snupede mine fingre. Min far, der jo hed Kerim ligesom dig, havde fanget en stor hanleopard i sin fælde. Et pragtfuldt dyr. Det var lige her i nærheden.

Din oldefar lod krabaten være i tremmeburet uden mad i mange dage, for at den kunne rase ud. Efter nogen tid lå den og var helt udmattet af sult. Jeg fik ondt af bæstet og listede

hen med en stor luns råt kød. Forsigtigt stak jeg det ind mellem tremmerne. Dyret rørte sig ikke. Jeg rakte godbitten lidt længere ind. Den hverken snusede eller løftede på øjenlågene. Jeg stod og viftede med lunsen. Og så, som en hvirvelvind fløj den op og huggede tænderne i kødet. Og i tre af mine fingre.

Den store sneleopard blev solgt til London Zoo. Med mine fingre i maven. Bedstefaren spyttede på den forkrøblede hånd og stak den i lommen.

Kerim pustede på sin dampende te og tog en stor slurk. Den varme drik dulmede uhyggen over bedstefarens fortælling. Han havde fortalt den historie så tit, men det var noget særligt at høre den lige her, hvor det var foregået.

- Så er det din tur, opfordrede den gamle.

Men Kerim rystede på hovedet. Han havde ikke noget at fortælle.

- Hm, brummede bedstefaren. - Når sneen er væk, tager jeg dig måske herop sammen med de turister, der vil fotografere sneleoparden. Det er heldigvis ikke forbudt endnu.

Han rejste sig og smed et par knortede fyrregrene på bålet. Ilden tog fat i det tørre brænde og blussede op. Så begravede han madposen i den kolde sne og fandt en stor sten at lægge ovenpå.

- Vi går ind og sover, meddelte han.

De beholdt alt tøjet på, og alligevel frøs Kerim, så han klaprede tænder. Bedstefaren langede ud i mørket og trak ham helt tæt ind til sig. Begravede ham hos sig i den tykke jakke. Det hjalp på kuldenn og Kerim gled ind i søvnen.

Men han vågnede om natten, fordi han drømte, at noget luskede rundt lige uden for hytten. Det kradsede i sneen og snusede ved den skæve, lille trædør. Han lå stiv af skræk og lyttede. Glemte helt at trække vejret.

Så mærkede han bedstefarens snorken i øret. Kerim kom til at smile der i mørket og faldt i søvn.

Den gamle mands råb vækkede ham næste morgen:

- Madposen er væk! Djævelen tage mig, madposen er væk!

Drengen kravlede ud af hytten og gloede vantro på bedstefaren. Han pegede ophidset på stenen, der var skubbet til side, og det tomme hul i sneen. Ingen madpose! Derimod var der spor i sneen. Vældige potespor, der førte lige op i bjergene.

- Sneleoparden har været her, sagde den gamle og gik hen og klappede hesten, der stod og rystede med ørerne lagt bagud. - Bæstet har hugget vores mad.

En voldsom fornemmelse af sult vældede frem i Kerims mave og fyldte snart hele kroppen. Ingen mad det næste par dage? Var han dog bare blevet derhjemme.

Hans bedstefar tog geværet over skulderen og lagde sadelpuden på hesten.

- Kom her, sagde han og trak Kerim op bag ved sig.

Først troede Kerim, at hans bedstefar ville ride ud og skyde sneleoparden for at redde det, der var tilbage af madposen. Men det var jo forbudt at skyde dyret. Så opdagede han, at de slet ikke red op i bjergene. De red væk fra leopardens spor og fortsatte længere ud i dalen. Travede af sted langs med den brusende flod. I en lille, lav fyrreskov tøjrede de hesten og klatrede over snedriver og klippestykker.

- Hold dig bag mig og vær helt stille, hviskede bedstefaren og løftede sit gevær af ryggen.

- Jeg kender nogle klipper her i nærheden, hvor stenbukkene kommer for at slikke salt i sprækkerne.

Kerim bevægede sig musestille bag ved sin bedstefar. Han var altså ude på at skyde en stenbuk, så de kunne få noget mad. Engang sidste år havde han spist kød fra en stenbuk, men han kunne bedre lide oksekød.

De listede fremad. Sneg sig over klipper og rundt om fyrrebuske. På et tidspunkt standsede bedstefaren og stivnede. Kerim så de langhornede dyr højt oppe på klipperne.

Langsomt, ganske langsomt, hævede bedstefaren geværet og lagde det til kinden. Et øredøvende brag fyldte dalen og sendte et gjaldende ekko tilbage. Stenbukkene sprang og forsvandt op i bjergene. Men der var en, som faldt og blev liggende.

Bedstefaren rakte geværet til Kerim:

- Hold bøssen, mens jeg henter dyret

Den gamle mand var let til bens og klatrede uden besvær helt op til den døde stenbuk. Kerims øjne blev smalle, mens han betragtede sin bedstefar deroppe i sneen. Han asede med at få det store dyr kastet op over skuldrene. Så begyndte han nedturen. Skred et stykke og fandt balancen igen. Sank ned i sneen og måtte kæmpe sig op. Et sted stod der en bjergknold. Han måtte klatre uden om den og balancere på en smal klippekant.

Noget bevægede sig højt oppe i sneen. En skygge kom ud af skyerne og tog form. Kerim stirrede med åben mund og glemte at trække vejret. Der stod en skikkelse og kiggede ned på hans bedstefar. En stor, hvid skikkelse med sorte pletter og pels. Sneleoparden!

Halen svingede i bløde bevægelser. Den lagde hovedet lidt på skrå. Stod roligt deroppe og så, hvordan den gamle mand pludselig snublede under sin byrde og styrtede ned. Så hvordan han tumlede gennem sneen og først lå stille for foden af bjerget. I samme nu forsvandt sneleoparden som en skygge, der gled bort med skyerne.

Et skrig sad i halsen på Kerim, men han kunne ikke få det ud. Han smed geværet fra sig og stormede af sted. Kastede sig på knæ ved siden af sin bedstefar og ruskede i hans jakke.

Den gamle lå med lukkede øjne. Det grå hår strittede. Filthatten havde han tabt et sted oppe i sneen. Til Kerims lettelse åndede han tungt. Og nu åbnede han øjensprækkerne og kiggede ud.

- Fik jeg stenbukken med mig? brummede han og kom besværligt op at sidde.

Kerim rystede på hovedet og hjalp sin bedstefar med at rejse sig. Han prøvede at gå, mens han ømmede sig slemt.

- Jeg har forvredet foden, knurrede han og satte sig igen. - Vil du hente hesten, dreng?

Kerim sprang op og styrtede af sted.

- Stop engang! brølede bedstefaren. - En jæger smider aldrig sit våben fra sig på den måde.

Med flov mine løb Kerim tilbage og samlede geværet op og bragte det hen til bedstefaren.

Så løb han af sted efter hesten, mens glæden sang i brystet. Hans bedstefar var slet ikke død. Og selv havde han set sneleoparden. Set den med sine egne øjne, da den stod deroppe i sneen og svingede med halen. Denne gang var det ikke en drøm.

Han kravlede op på hesten og galoperede så hurtigt, det kunne lade sig gøre, tilbage gennem vand og sne og klippestykker.

Bedstefaren havde fået benet ud af gummistøvlen og sad og gned det med sne.

- Så du sneleoparden, dreng?

Han nikkede, så hovedet var ved at falde af.

- Vi lader stenbukken ligge deroppe, så kan den få sig et festmåltid sammen med gribbene.

Kerim kiggede op og så de to store lammegribbe, der allerede svævede rundt over bjergtoppen og ventede på at få del i den døde stenbuk.

- Det bliver en barsk tur hjem, stønnede den gamle. - Vi er nødt til at ride nu, hvis vi skal nå tilbage inden aften. Han trak støvlen på med en fæl grimasse.

Sulten sled i maven på Kerim, og han kiggede længselsfuldt op efter den døde stenbuk, mens han trak hesten hen til sin bedstefar og masede med at få ham hjulpet i sadlen.

De red, som de plejede, med Kerim siddende bag på saddelpuden. Men da de nåede tilbage til hytten, var det ham, der måtte springe af hesten og pakke tæpperne sammen.

- Tag du hellere tømmerne, mumlede bedstefaren bagefter og trak ham op foran sig.

På den stejle vej op mod passet var det Kerim, der sprang af og gik. Selv om hesten havde trådt et godt spor, da de zigzaggede ned ad bjerget, sank han flere steder dybt ned i den bløde sne og måtte kæmpe for at komme op.

På bjergryggen ved sneleopardens tissesten trak bedstefaren ham op på hesten igen. Han var forpustet og fuld af sne både i støvlerne og helt ind på maven, men de holdt ikke pause.

Blæsten bed i kinderne og piskede i bedstefarens grå hår. Det var også begyndt at sne.

Kerim satte hesten i gang, og de red ned ad bjerget. Sneen faldt tættere og tættere. Hvis de kom uden for det spor, de havde trådt på vejen herop, var de fortabt, tænkte han. Så ville de fare vild i bjergene og fryse ihjel. Han anstrengte øjnene for at se sporet, men alt omkring ham var bare hvidt. Gad vide, om leoparden stod derude i snestormen med hovedet på skrå og betragtede dem.

Sulten og kulden voksede til en stor, dunkende smerte i hans krop, mens hesten trampede gennem sneen. Han mærkede, hvordan hans bedstefar sank tungere og tungere og mere frem over ham, som timerne gik. Han faldt også selv i søvn på hestens ryg, og smerten gled i baggrunden. Men sult og kulde kom igen, hver gang han vågnede op, så det gjaldt om at blive i søvnen. Sidde og drømme om, at hesten kunne finde hjem.

En langstrakt vrinsken vækkede Kerim. De var kommet ud af snevejret, og han genkendte bakkerne og de blomstrende abrikostræer og huset dernede, hvor hans fars hest stod og vrinskede. Køerne var drevet tilbage fra græsningen, så det måtte være aften. Og der kom mor og far og Luba løbende imod dem.

- Hvorfor kommer I allerede nu? råbte far.

- Hvad er der sket? ville mor vide.

- Denne gang er det dig, der fortæller historien, Kerim, hviskede bedstefaren ind i øret på ham.

Kerim tog en dyb indånding:

- Det var sneleoparden, begyndte han.

Om SNELEOPARDEN

Kirgisistan ligger i Centralasien og er en del af Himalayas bjerge. Vintrene er bidende kolde, og somrene er meget varme. Så varme, at der vokser abrikoser i dalene.

Landet er fire en halv gange større end Danmark og har lige så mange indbyggere. De fleste er kirgisere, som stammer fra tyrkiske og mongolske nomader, men der er også en del russere. Kirgisistan var nemlig i mange år en del af Rusland. Først i 1991 blev det en selvstændig republik.

Den gamle handelsrute mellem Europa og Kina, Silkevejen, gik igennem Kirgisistan, der engang spillede en vigtig rolle som handelsland. Dengang var det heste og kameler, der transporterede varerne. Også i dag bruges hesten meget i det bjergrige land. Man siger, at kirgiserne er født i sadlen.

Om sommeren flytter mange familier op til græsgangene i bjergene med deres heste, får og køer. Her bor de i telte eller store, runde yurter af filt.

I fritiden spiller mændene og drengene ofte det kirgisiske nationalspil kok boru. Det er en slags vild polo, hvor de rider på deres små heste og kæmper om at smide et hovedløst fårekadaver ind i et cirkelrundt mål. Det er både tilladt at slå og skubbe hinanden af hestene i kampen om det døde får.

Mange kirgisere har en ambition om at gøre kok boru til en olympisk disciplin.

I 2007 var jeg på en ekspedition til Himalayabjergene i Kirgisistan. Det er et af klodens sidste levesteder for den sjældne sneleopard. Bjergkæden har tinder, der er op til 7000 meter høje.

Vi lå i telt oppe i sneen, hvor luften er meget tynd og temperaturen under 10 grader. Der var to indfødte guider med os, en gammel leopardjæger og hans søn. De vidste, hvor sneleoparden gemte sig, og vi gik i mange dage i det vilde bjerglandskab.

En dag fulgte vi sneleopardens spor langt ind over et bjergpas. Da vi hen på eftermiddagen vendte om og gik tilbage, var der nye leopardspor. Det store dyr havde fulgt efter os et langt stykke og snuset til vores støvleaftryk.

I dag er sneleoparden totalt fredet. Man må hverken skyde den eller fange den til zoologiske haver som før i tiden. Men man må gerne fotografere den. Derfor lever mange tidligere leopardjægere af at være guider for folk, som vil se det store plettede kattedyr, der lever højt oppe i bjergene og jager de vilde stenbukke.

Drengen Kerim mødte jeg i en lille landsby, hvor han vogtede byens køer sammen med sin far. Det var sjovt at se dem drive kvægflommen gennem byen om aftenen. Når de nåede vejkrydset, opløstes flokken, og køerne vandrede hver især hjem til deres egen stald. Traskede lige ind ad lågen derhjemme og blev modtaget af morlille. Så var der mælk til aftensmaden.

Når Kerim skal i skole rider han. Da han var mindre, red hans far ham til og fra skole bag på sin hest. Hele sommeren bor han med familien og kvæget oppe på græsgangene i bjergene.

En dag skriver jeg nok en bog om ham, Kerim fra Kirgisistan.